

Naturskyddsföreningen
Täby

ÅRSPROGRAM augusti 2023–juni 2024

Vill du bli medlem i Naturskyddsföreningen?

Gå in på <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Boka i din kalender redan nu det du tycker verkar intressant!

Skicka gärna din e-postadress till

taby@naturskyddsforeningen.se

så har vi möjlighet att sända våra nyheter till dig

När du deltar i aktivitet arrangerad av Naturskyddsföreningen omfattas du av en olycksfallsförsäkring

Styrelse och funktionärer 2023–2024

Ordförande:

Göran Sandberg, Mobil 076–218 56 57, goran.sandberg66@gmail.com

Sekreterare

Kathrin Wemgård, Mobil 070-738 79 90, kathrin_wemgard@yahoo.se

Kassör

Anders Wallin, Mobil 070-413 52 76, s.anders.wallin@gmail.com

Övriga ledamöter i styrelsen

Hans-Erik Nordin, Tfn 756 31 32, Mobil 0706-80 50 32, hasse.nordin@hotmail.com

Louise Ivstam, Mobil 070-791 33 99, louise@ivstam.se

Ragnvald Pettersson, Mobil 070-722 51 84, ragnvald.pmoller@outlook.com

Suppleanter i styrelsen

Lennart Dock, Mobil 070-683 49 53, lennart.dock@gmail.com

Martin Permats, Mobil 070-445 55 90, martin.permats@gmail.com

Klimatgruppen

Göran Sandberg, Kathrin Wemgård, Louise Ivstam, Per Broman
per.l.broman@hotmail.se

Intresseområden

Skolprojektet
Fåglar, skog, fågelholkar
Viggbyholms ekbacke, skog
Klimat
Webbplats, energi
Holkhögskolan
Skålhamra kvighage
Sophantering, källsortering

Kontaktpersoner

Göran Sandberg, Kerstin Olsson
Hans-Erik Nordin
Martin Permats
Göran Sandberg
Kathrin Wemgård
Anders Wallin och Dag Fries tel: 073 200 55 66
Hans-Erik Nordin och Ragnvald Pettersson
Louise Ivstam

E-post: taby@natskyddsforeningen.se

Hemsida: <https://taby.natskyddsforeningen.se/>

Facebook: <https://www.facebook.com/tabynatskyddsforening>

Bankgiro: 5197-6009

Välkomna!

Lyssna till intressanta föreläsningar och följ med ut i naturen

Täby har en spännande och variationsrik natur. Genom ditt medlemskap i Naturskyddsföreningen har du möjlighet att påverka så att Täby utvecklas varsamt och med hänsyn till sina gröna områden. Du har också möjlighet att delta i aktiviteter och utflykter.

Täby Naturskyddsförening (TNF) är en lokal krets av Naturskyddsföreningen. Alla Naturskyddsföreningens medlemmar boende i Täby, för närvarande drygt 1750, är automatiskt medlemmar i Täbykretsen. Samtidigt tillhör vi Naturskyddsföreningen i Stockholms län, som vi har nytta av i olika sammanhang.

Vad vi sysslar med framgår av detta programhäfte och vår webbplats <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Vi bevakar efter bästa förmåga de gröna frågorna i Täby och är remissinstans i sådana kommunala ärenden.

Täbykretsen försöker anlägga ett brett klimatperspektiv i många aktuella frågor. Det innebär bland annat att främja verksamheter och planer som minskar användning av fossila bränslen samt även minskar hotet mot biologisk mångfald.

Även icke medlemmar är välkomna. Alla deltar på egen risk i föreningens arrangemang. För medlemmar i Naturskyddsföreningen finns en gällande olycksfallsförsäkring.

Programpunkter med är lämpliga även för barnfamiljer.

Kom ihåg att du har 10% rabatt på SJ som medlem.

Ibland händer saker snabbt!

*Har du inte fått några **mejl** från oss kan det bero på att vi inte har din aktuella mejladress. Vill du vara med på vår mejllista och ta del av våra extrautskick är det lätt fixat: Mejla till taby@naturskyddsforeningen.se så ser vi till att lägga till dig på listan inför framtida utskick.*

Kallelse till årsmöte 2024

Årsmötet äger rum onsdagen den 6 mars kl. 19.00–ca 21.00.

Plats: Seniorcenter, Lyktgränd 2.

Medlemmar är välkomna att lämna in skriftliga motioner till styrelsen senast den 6 februari.

Dagordning, årsberättelse och övriga handlingar kommer att finnas tillgängliga på årsmötet. Kallelse sker endast på detta sätt.

TNF:s hemsida och Facebook

Titta in på kretsens hemsida <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Där får du information om TNF:s synpunkter på kommunens planer i Täby och kan läsa våra svar till kommunen.

TNF:s samtliga yttranden finns samlade på vår hemsida:

<https://taby.naturskyddsforeningen.se/> under fliken 'Yttranden'.

Se även under fliken 'Vi bevakar', där hittar du ärenden vi håller ett vakande öga på.

Vi finns även på Facebook

<https://www.facebook.com/tabynaturskyddsforening/>

Klimatarbete

Naturskyddsföreningen på riksnivå har under flera år arbetat hårt för att påverka svenska myndigheter och allmänheten i frågor som rör den globala uppvärmningen.

Internationella avtal är nödvändiga men – har det visat sig – svåra att förhandla fram i en takt och på ett sätt som denna angelägna fråga egentligen kräver.

Naturskyddsföreningen formulerar tydligt att klimatarbete till mycket stor del handlar om beslut och förändringar som sker lokalt, på läns- och kommunnivå. Sveriges kommuner har stora möjligheter att fatta beslut som beaktar och främjar ett hållbart klimat. Genom sin verksamhet påverkar man även kommuninvånare och företag att fatta egna klimatkloka beslut, man bidrar till att förändra levnadsmönster.

Naturskyddsföreningens Täbykrets har en grupp som arbetar med klimatrelaterade frågor inom vår kommun. Vi arbetar bl.a. med att finna vägar att öka medvetenheten i dessa frågor och att påverka politiska processer genom att möta Täbys politiska partier och tjänstemän.

Inom flera områden bör arbetet bedrivas, det handlar om:

- *Byggande och boende*, t.ex. minskning av koldioxidutsläpp via energisnåla hus, användning av icke-fossila energislag för uppvärmning.
- *Transporter*, t.ex. via utvecklad kollektivtrafik, pendelparkeringar och underlättande av cykeltransporter.
- *Livsmedelsfrågor*, t.ex. främja matvanor som minskar miljöbelastning, minskat köttätande som kan nås genom att införa ökat antal vegetariska och även ekologiska luncher i bl.a. skolor.
- *Energifrågor*, t.ex. hur Täby i ett långt perspektiv ska försörjas med energi och värme för att minska klimat- och annan miljöbelastning. TNF:s synpunkter i denna fråga finns under fliken ”Vi bevakar/Energiförsörjning av fastigheter” på vår hemsida.

Skolprojektet i Åva gymnasium

Klimatgruppen bedriver även hållbarhetsprojekt i Åva gymnasium där syftet är att öka gymnasieungdomars medvetenhet om global uppvärmning och hot mot biologisk mångfald. Den ökade medvetenheten ska förhoppningsvis bidra till förändrade levnadsvanor och eventuell vilja att själva delta i arbete att värna klimat och miljö.

Strandskyddet i Täby

I ett strandskyddsärende som TNF drivit sedan 2013 har vi nu äntligen fått ett Regeringsbeslut daterat 2023-03-30.

Regeringen delar länsstyrelsens bedömning att det är motiverat att utvidga strandskyddet på det sätt som följer länsstyrelsens beslut från 2018-09-19.

Du kan läsa mer och hitta kartor på vår hemsida:

<https://taby.naturskyddsforeningen.se/start/remissvar/strandskydd-taby-kommun/>

Skogsgruppen

TNF har en skogsgrupp som med jämna mellanrum träffar representanter från Täby kommun för gemensam genomgång av skogen i Täby. Det största ingreppet i Täbys skogar framöver som är planerat är kraftledningen Hagby-Ensta-Arninge . Du kan läsa mer och hitta kartor på vår hemsida:

<https://taby.naturskyddsforeningen.se/start/remissvar/kraftledning-hagby-ensta-arninge/>

Är du intresserad och vill delta i gruppen så kontakta Hasse Nordin (se sid 2).

Skötselåtgärder för ekarna i Viggbyholms ekbacke

Skötselåtgärder för Täbys största bestånd av jätteekar, beläget 400 m söder om Viggbyholms gård, pågår sedan snart 15 år efter samråd med och tillstånd av markägaren. Täby Naturskyddsförening, i nära samverkan med Täby Hembygdsförening och Täby kommun, utför försiktiga åtgärder för att bevara och vidareutveckla denna mer och mer sällsynta biotop för framtiden.

Våra medlemmar och andra intresserade är välkomna att delta i det fortsatta arbetet under hösten och våren. Du kan lära dig mer om praktiskt naturskyddsarbete, och speciellt om skötsel av ekar.

Kontakta Martin Permats (se sidan 2), eller kom till något av insatstillfällena i oktober och november 2023 samt mars 2024, se nedan i årsprogrammet.

Skålhamra kvighage

Skålhamra kvighage väster om Vallentunasjön är en av kommunens mest värdefulla hagmarker med stor artrikedom avseende flora och fågelliv. Det föreslagna reservatsområdet är cirka 29 hektar, marken ägs av Täby Fastighets AB (TFAB). Förvaltare av naturreservatet kommer att vara Täby kommun och den praktiska skötseln kommer utföras av kommunen med stöd av arrendator.

På försommaren ordnar TNF en blomstervandring i hagen.

Stolpaskogen, Täbys stadsskog

I Stolpaskogen finns en vandringslinga med informationsskyltar och pedagogiskt material för alla åldrar. Karta och informationshäfte finns på kommunens hemsida <https://www.taby.se/> och sök därefter på

Vandringsleder.

Mörtsjön, upptäck de tre vandringslederna

Upptäck vandringslederna vid Hagby och runt Mörtsjön, totalt ca 15 kilometer. De startar från var sin grön entré/friluftsparkering.

Kartor finns på kommunens hemsida <https://www.taby.se/fritid-och-kultur/natur-och-parker/vandringsleder-och-strovomraden/>

Täbys fritidskarta och kartor över de gröna kilarna

Kommunen har tagit fram kartor för att visa vägen till en aktiv fritid i Täby. På kommunens hemsida <https://www.taby.se/> finns det flera olika kartor man kan titta på. Sök på **Täbykartan** och välj där tex ”**Fritidskartan**” eller ”**Spår och leder**”.

Vi rekommenderar även <https://www.gronakilar.se/> som är en guide till naturen i några av Stockholmsregionens gröna kilar. I Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen presenteras vandringsleder, naturreservat, entréer och besöksvärda platser.

Storstockholms gröna kilar

Storstockholms gröna kilar är beteckningen på de naturområden som ”blivit över” när staden har vuxit utåt längs vägar och järnvägar. I en stjärnformad struktur når de obebbyggda områdena ända in mot Stockholms centrala delar. Täby berörs av tre kilar, nämligen Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen. Alla dessa tre kilar är föremål för mellankommunal samverkan i avsikt att bevara dem. Vår förening brukar delta i de möten som anordnas.

”Bra Miljöval” i Täby

Samhället behöver medvetna konsumenter för att skydda hotade djur, växter och naturtyper. Därför startade Naturskyddsföreningen sin miljömärkning 1990. Bra Miljöval är den enda märkningen i Sverige som bedrivs av en miljöorganisation. Idag märker vi produkter och tjänster inom tolv olika verksamhetsområden.

För närvarande är över 700 produkter och tjänster miljömärkta.

På hemsidan <https://www.bramiljoval.se/omraden/> går det att söka på vilka produkter/butiker som är märkta.

Årsprogram augusti 2023–juni 2024

► September–december 2023

Vandra för klimatet, bakgrund

Många människor tycker att klimatfrågan är viktig och gör sin röst hörd på olika sätt. Vi möter också många som håller med om att frågan är viktig, som vill engagera sig men som inte finner former som passar dem. Bredden och mängden människor som vill att Sverige skall bli mer beslutsamt i frågan blir därmed inte fullt ut synlig.

Du kan läsa mer på: <http://klimatvandra.se/>

Vi i TNF ordnar två klimatvandringar enligt nedan.

Klimatvandring runt Skavlöten - 6,5 km

Söndag den 27 augusti 10.00 – ca 12:00

Välkommen att följa med på en klimatvandring runt Skavlöten.

Vi startar och slutar vid Hägernäs station. Vandringen går på skogsstigar och grusvägar till Rönninge by och Skavlöten. Vi går tillbaka via det höga Skansberget där vi äter vår matsäck och därefter återvänder vi till Hägernäs station.

Start och slut: Roslagsbanan Hägernäs station, P-plats finns.

Anmälan: Anders Wallin (se sid 2)

Klimatvandring runt Täby Prästgårdsängar – 4,5 km

Tisdag den 5 september 10.00 - 12:00

Välkommen att följa med på en klimatvandring genom Täby Prästgårds naturreservat. Vi startar och slutar vid Täby Kyrkbys station. Vandringen går genom Täby Prästgårds naturreservat och sedan vidare på grus- och skogsvägar tillbaks till startpunkten.

På vägen äter vi vår matsäck i vacker skogsmark.

Start och slut: Roslagsbanan Täby Kyrkby station.

Anmälan: Anders Wallin (se sid 2)

Sevärdheter mellan tre sjöar, vandring– 6 km

Lördag den 7 oktober kl. 10.00-ca 14.00

Välkommen att följa med på en vandring mellan sjöarna Mörtsjön, Fjäturen och Rösjön. Vandrigen bjuder på ett digert innehåll, gravhögar, botanik, arkeologi, gamla torpargrunder och berättelser om torparna, gränsmarkeringar, moräner, flygolyckor, runstenar mm.

Ta med fika till rasten. Anpassa klädsel och skobeklädnad efter väderlek. Samarbetsprojekt mellan TNF och THF.

Samling: vid Termitens förskola parkeringen, Nickelvägen 47.

Anmälan: Ragnvald Pettersson (se sid 2).

Delta i och lär mer om skötseln av Viggbyholms ekbacke

Söndagarna den 8 oktober och den 5 november kl. 09.30–12.30

Ekbacken ca 400 m söder om Viggbyholms gård är en fin ädellövskog, tidigare under igenväxning. Insatserna samordnas av Täby Naturskyddsförening samt Täby Hembygdsförening. Kom med och delta de dagar/tider som passar dig i de välbehövligen men försiktiga skötselåtgärderna i detta för Täby unika bestånd av jätteekar.

Teori blandas med praktiskt arbete.

Ta med något gott till fikapausen och gärna en såg eller sekator för buskar och grenar. För mer information ring Martin Permats (se sidan 2). Du kan läsa mer om ekarna på Täby kommuns hemsida, sök på 'Ekarna i Täby'

Samlingsplats: Ekbacksvägen

Fortsättning på skötsel av Viggbyholms ekbacke

Söndag den 5 november kl. 09.30–12.30 se text ovan.

Miljövänliga veckan, V40 är en årlig temavecka

Vi vill uppmärksamma dig på att ta tillvara din konsumentmakt. Handla främst miljömärkt och ekologiskt. Och många gånger kanske man inte behöver handla alls, utan att man kan laga och återanvända det man redan äger. Veckan organiserades för första gången 1990.

Temakväll om klimatet:

Säkra och rättvisa gränsvärden för människor och planet

Onsdag den 22 november kl. 19.00 – 20.30

Plats: Aulan i Åva gymnasium

Den internationella forskargruppen Earth Commission – där Johan Rockström ingår - publicerade i maj 2023 nya gränsvärden som ska garantera säkerheten för planeten. Till skillnad från de tidigare “planetära gränserna” tar de nya “jordsystemgränserna” hänsyn till rättviseaspekter. Alla människor, både nu och i framtiden, har rätt att få tillgång till resurser för ett anständigt liv och samtidigt inte skadas av miljö- och klimatförändringar. De flesta av dessa gränsvärden har nu passerats.

Lisa Jacobson och Jakob Lundberg, som koordinerat Earth Commissions arbete, ska berätta om de nya gränsvärdena, hur de kan tillämpas och hur det kan vara möjligt för mänskligheten att i framtiden leva i en säker och rättvis värld.

Adventskaffe med glögg, lussekatter och bildföredrag

Tisdag den 5 december kl. 19.00–21.00

Plats: Ytterbystugan, Östra Banvägen 78, Roslags-Näsby station

Per Broman, läkare, inleder kvällen med ett kort föredrag på ca 25 min med rubriken:

Människan i klimatkrisens tid – Hälsorisker, psykologiska hinder och motståndskraft

Välkommen till adventskaffe med glögg och lussekatter tillsammans med THF (Täby Hembygdsförening).

► Januari–juni 2024

Temakväll om kemikalier - Om faror och risker med kemikalier

Vi avser att under februari anordna en temakväll med en representant från Naturskyddsföreningen Riks. Vi meddelar datum via mejlutskick och i kalendern på vår hemsida <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>.

Täbys Holkhögskola

Söndag den 11 februari kl. 10.00–12.00

Du är välkommen oavsett ålder och erfarenhet av snickrande.

Vill du snickra en holk för mesar, starar eller kanske bin?

Hasse berättar om olika önskemål när det gäller boende i naturen.

Målet är att alla har en färdig holk med sig hem. Holkarna fungerar även som övernattningsutrymmen för fåglar som stannar kvar över vintern.

Var och en tar med sig eget kaffe och tilltugg till fikapausen.

Antalet deltagare är begränsat.

Anmälan senast onsdag den 7 februari till Hasse Nordin (se sidan 2).

Samlingsplats: Hägernässkolans slöjdsal

ÅRSMÖTE

Onsdag den 6 mars kl. 19.00–ca 21.00

Programpunkt är ännu ej beslutad. Vi meddelar ämne via mejlutskick och i kalendern på vår hemsida <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Efter programmet och fika följer årsmötet som är öppet för alla medlemmar.

Samlingsplats: Seniorcenter, Lyktgränd 2.

Delta i och lär mer om skötseln av Viggbyholms ekbacke

Söndagarna den 3 och 17 mars kl. 09.30–12.30

Vi fortsätter höstens arbete i detta för Täby unika bestånd av jätteekar, som finns ca 400 m söder om Viggbyholms gård. Det är en värdefull ädellövsog, som har hotats av igenväxning.

Kom med och delta de dagar som passar dig!

Ta med något gott till fikapausen och gärna en såg eller sekator för buskar och grenar. För mer information ring Martin Permats (se sidan 2)!

Samlingsplats: Ekbacksvägen

Fortsättning på skötsel av Viggbyholms ekbacke

Söndag den 17mars kl. 09.30–12.30, se text ovan.

Vandra längs den planerade kraftledningen Hagby-Arninge

Lördag den 20 april kl. 10.00

Vi vandrar längs den nya kraftledningen som ska gå från Hagby genom Stolpaskogen förbi Gullsjön. Tanken är att på vissa av kraftledningsgatorna plantera växter så att den biologiska mångfalden gynnas och på så sätt skapa spridningsvägar för insekter

Vi kanske även hinner stanna vid några av forten längs den gamla ”korvlinjen”.

Ta med fika till rasten.

För anmälan ring Kathrin Wemgård torsdag den 18 april (se sid 2).

Kusträddardagen

Lördagen den 4 maj kl. 10.00

Ordnas i samarbete med ’Håll Sverige Rent’, se TNFs hemsida från våra tidigare kusträddardagar:

<https://taby.naturskyddsforeningen.se/start/arets-program/nordiska-kustraddardagen/>

Vi plockar skräp längs med Tåbys strand mot Värtan.

Ta med eget fika att njuta av efter utfört arbete.

Samlingsplats: Näsaängsbadet i Näsby Park.

Lär dig att känna igen de vanligaste fåglarna

Lördag den 11 maj med reserv söndag den 12 maj kl. 10.00–12.00

Nybörjare i fågelskogen? Då är du välkommen att följa med Hasse Nordin på en introduktionsutflykt till fåglarnas spännande värld. Här lär vi oss att se skillnad på talgoxe och blåmes, vi lär oss att känna igen de vanligaste fågellätena och övar oss i att hitta fåglarna med kikaren. Ta gärna med dig en kikare om du har, annars får du låna en och provkika i Hasses tubkikare. Ta med något gott till fikarasten.

Samlingsplats: Vi träffas vid Ullna Strand där Ullna Allé slutar. Anmälan till Hasse Nordin torsdag den 9 maj (se sidan 2).

Lär dig att känna igen de vanligaste ängsväxterna

Torsdagen den 23 maj 2024 kl. 18.30

Gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol känner vi alla igen från Taubes visa, men hur ser de ut i verkligheten? Välkommen att följa med på en tur bland våra vanligaste ängsväxter. Utflykten är ett samprojekt mellan Täby Naturskyddsförening och Täby Hembygdsförening.

Samlingsplats: Skålhamra kvighage vid Skålhamravägen.
Ledare: Yolanda Karlsson från Stockholms Botaniska Sällskap.

Information och anmälan till Ragnvald Pettersson (se sidan 2).

► Kalendarium september 2023–augusti 2024

Hösten 2023

Sönd 27 augusti	Klimatvandra
Tisdag 5 sept	Klimatvandra
Lördag den 7 oktober	Sevärdheter mellan tre sjöar, vandring,
V40	Miljövänliga veckan
Söndag 8 okt	Delta i och lär mer om skötsel av ekar i Viggbyholms ekbacke
Söndag 5 nov	Forts på skötsel av ekarna i Viggbyholms ekbacke
Onsdag 22 nov	Temakväll om klimatet
Tisdag 5 december	Adventskaffe och föredrag

Våren 2024

Under februari	Temakväll om kemikalier
Söndag 11 februari	Täby Holkhögskola
Söndag 3 mars	Delta i och lär mer om skötsel av ekar
Onsdag 6 mars	Årsmöte och föreläsning
Söndag 17 mars	Fortsättning på skötsel av ekarna i ekbacken
Lördag 20 april	Vandra längs den planerade kraftledningen
Lördag 4 maj	Kusträddardagen
Lörd 11 eller sönd 12 maj	Lär dig att känna igen de vanligaste fåglarna
Torsdag 23 maj	Lär dig att känna igen de vanligaste ängsväxterna

Returadress:

~~Täby Naturskyddsförening
c/o Kathrin Wengård
Armébacken 16
187 64 Täby~~

Välkommen att följa med oss ut!

Bilden på framsidan är från Hagby ekopark och bilden nedan är en Vättersos från Frösviskrundan på Bogesund som TNF inspekterar varje år åt SFV.

Se kalendarium på sid 15.

Vill du bli medlem i Naturskyddsföreningen?

Gå in på vår hemsida <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>
och tryck på den gröna knappen med texten '**BLI MEDLEM NU**'
eller ring Naturskyddsföreningens kansli 08-702 65 00